

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 190/05-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť S., a. s., R., zastúpenej advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Obdo V 62/2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S., a. s., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Podaním doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 16. augusta 2005, označeným ako „*Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR*“ S., a. s., R. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpená advokátkou JUDr. T. P., Ž., namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. Obdo V 62/2003.

Sťažovateľka požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie uvedených článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 62/2003 z 26. mája 2005 s tým, aby bol tento rozsudok zrušený a vec vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Napokon požaduje aj náhradu trov konania.

Zo sťažnosti vyplýva, že Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zamietol žalobu S., a. s. (ďalej len „žalobca“), proti sťažovateľke o zaplatenie čiastky 22 854 021 Sk. Rozsudkom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 7 Obo 57/02 z 23. januára 2003 v znení opravného uznesenia z 21. augusta 2003 bol rozsudok krajského súdu zmenený a žalobe vyhovené. Rozsudkom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. Obdo V 62/2003 z 26. mája 2005 bolo dovolanie sťažovateľky zamietnuté. Podstata sporu pred všeobecnými súdmi spočívala v tom, že medzi žalobcom a sťažovateľkou bola uzavretá zmluva o predaji a nákupe zemného plynu, pričom v zmluve boli dohodnuté cenové podmienky, ako aj spôsob úpravy dohodnutej ceny. V ďalšom období sa zmluvné strany riadili touto zmluvou. Na návrh žalobcu 20. augusta 1998 sa uzavrela ešte aj tzv. rámcová dlhodobá zmluva na obdobie rokov 1999 - 2005 (ďalej len „rámcová zmluva“). Z rámcovej zmluvy vyplýva záväzok uzavrieť ročné kúpne zmluvy o predaji a nákupe zemného plynu. Aj potom sa však žalobca a sťažovateľka riadili zmluvnými podmienkami uvedenými v skoršej zmluve. Nedošlo totiž ani raz ku uzavretiu kúpnej zmluvy na príslušný kalendárny rok. Podľa rámcovej zmluvy je cena stanovená na základe dohody v súlade s platnými právnymi normami, a to hlavne Obchodným zákonníkom a zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenách“). Zároveň však je v rámcovej zmluve cena konkretizovaná tak, že základná cena v roku 1999 bude v roku 2000 a v roku 2001 navýšená percentuálne vyjadrenými čiastkami. Možno z toho urobiť záver, že rámcovou zmluvou dohodli žalobca a sťažovateľka dve rozdielne cenové úpravy, ktoré robia zmluvu neurčitou a preto

neplatnou. Aj keby sa rámcová zmluva považovala za platnú, treba konštatovať, že žalobca a sťažovateľka nepostupovali v zmysle § 8 zákona o cenách, hoci pri cene dohodnutej v súlade so zákonom o cenách po nadobudnutí účinnosti cenovej regulácie zemného plynu s účinnosťou od 1. januára 2000 s poukazom na ustanovenie § 8 zákona o cenách mali sa pokúsiť dohodnúť cenu zodpovedajúcu regulovanej cene najneskôr do troch mesiacov po nadobudnutí účinnosti cenovej regulácie, čo sa však nestalo. Preto v prípade platnosti rámcovej zmluvy by platilo dojednanie o cene vychádzajúce zo základnej ceny pre rok 1999 s percentuálnym navýšením pre roky 2000 a 2001. Významné je zároveň, že v rozhodujúcom období naďalej platila aj skoršia zmluva účinná od 1. januára 1998, ktorá nebola rámcovou zmluvou dotknutá. Napriek uvedeným skutočnostiam sa najvyšší súd v dovolacom rozsudku vôbec nevyporiadal s tou právne významnou argumentáciou sťažovateľky v jej dovolaní, ktorá poukazovala práve na ustanovenie § 8 zákona o cenách. Túto otázku nevyriešil najvyšší súd ani v odvolacom konaní. Pritom šlo o jeden z primárnych argumentov sťažovateľky. Takýto postup najvyššieho súdu zakladá porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Treba to považovať zároveň aj za porušenie zákazu denegationis iustitiae, ako aj za porušenie práva na primeranú súdnu odpoveď na argumentáciu uvedenú v dovolaní. Zároveň došlo aj k porušeniu práva vlastníť majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a identického práva vyplývajúceho z čl. 1 dodatkového protokolu. Napokon porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľka aj v tom, že dovolacie konanie na najvyššom súde trvalo vyše dvoch rokov, a preto nie je možné ho považovať za konanie bez zbytočných prieťahov.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 62/2003 z 26. mája 2005 vyplýva, že najvyšší súd dovolanie sťažovateľky zamietol. Podľa názoru najvyššieho súdu predmetom sporu je právo na doplatok kúpnej ceny zemného plynu za obdobie od septembra 2000 do februára 2001. Krajský súd žalobu o zaplatenie doplatku zamietol s poukazom na kúpnu zmluvu účinnú od 1. januára 1998, v ktorej bola cena dohodnutá. Pokiaľ žalobca uplatnil vyššiu cenu, nebolo možné mu vyhovieť. Odvolací súd bol iného názoru, keď vyslovil, že kúpnu zmluvu je potrebné posudzovať v súvislosti s rámcovou zmluvou. Preto žalobca mal právo účtovať vyššiu regulovanú cenu dodávok z dôvodu, že dodávky zemného plynu podliehajú cenovej regulácii podľa zákona o cenách. So závermi odvolacieho súdu sa

stotožňuje aj dovolací súd. Vychádza zo zistenia, že žalobca a sťažovateľka uzatvorili zmluvu o dodávke s účinnosťou od 1. januára 1998, v ktorej dohodli konkrétnu cenu. V ďalších ustanoveniach zmluvy je dohodnuté, že o zvýšení ceny bude kupujúci informovaný prostredníctvom oznámenia doručeného na jeho adresu, ktoré bude prílohou cenníka a neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Táto zmluva teda predpokladala zvýšenie ceny dodávky zemného plynu. Žalobca a sťažovateľka ďalej uzatvorili 20. augusta 1998 aj rámcovú zmluvu. Táto bližšie špecifikuje podmienky kúpnej zmluvy, pričom obe zmluvy je potrebné vykladať vo vzájomnej súvislosti. Dohodu o cene obsahuje bod 4, v ktorom je uvedené, že cena je stanovená na základe dohody v súlade s platnými právnymi normami určujúcimi tvorbu cien, hlavne Obchodným zákonníkom, zákonom o cenách a ostatnými vykonávacími predpismi a zodpovedá platným podmienkam regulácie predajných cien zemného plynu stanovených regulátorom. Ďalej je v tomto bode cena konkretizovaná tak, že je určená základná cena v roku 1999 a potom percentuálny nárast ceny v roku 2000 a 2001. Sťažovateľka vychádzala z tejto dohody a odoprela zaplatiť cenu, ktorú žalobca stanovil v súlade s výmerom o cenovej regulácii. To znamená, že tak žalobca, ako aj sťažovateľka rešpektujú dohodu obsiahnutú v rámcovej zmluve. Kým žalobca odvodzuje svoje práva na zaplatenie zvýšenej ceny od tej časti bodu 4, ktorá poukazuje na právne predpisy určujúce tvorbu cien, zatiaľ sťažovateľka zakladá svoju obranu na tej časti bodu 4, ktorá poukazuje na dohodnutú základnú cenu v roku 1999 a percentuálne určený nárast tejto ceny v rokoch 2000 a 2001. Nie je sporné, že cena zemného plynu podlieha regulácii podľa zákona o cenách, pričom k tejto regulácii došlo s účinnosťou od 1. januára 2000 tak, že ceny zemného plynu uvedené v cenníku žalobcu platia pre všetkých kupujúcich na území štátu. Tarify pre dodávky zemného plynu sa členia na jednotlivé kategórie na základe objednaného ročného množstva uvedeného v zmluve o predaji a nákupe zemného plynu a uplatňujú sa pri dodávke z rozvodných sietí finálnym kupujúcim v mieste plnenia dodávky, ktorými sú jednotlivé odberné miesta. Cenová regulácia bola teda uskutočnená v súlade s vecnou reguláciou podľa § 7 zákona o cenách. Takáto regulácia predpokladá rešpektovanie cenového predpisu ustanovujúceho rovnakú cenu pre všetkých odberateľov na území štátu. Z toho vyplýva, že aj keď žalobca a sťažovateľka dohodli pre konkrétne zmluvné obdobia konkrétne zmluvné ceny, zaviazali sa zároveň rešpektovať aj takú cenu, ktorá zodpovedá platným podmienkam regulácie. Cena účtovaná žalobcom je preto v súlade

s dohodnutými zmluvnými podmienkami. Odvolací súd nepochybil, keď rozsudok prvostupňového súdu zmenil a sťažovateľku zaviazal na doplatenie kúpnej ceny zemného plynu.

Podľa zistenia ústavného súdu spis odvolacieho súdu bol najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu predložený 8. septembra 2003 a bol vedený pod sp. zn. Obdo V 62/2003. Rozsudok bol vyneseneý 25. mája 2005 a expedovaný 1. júla 2005. Pokiaľ bol spis najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu predložený prvýkrát ešte pred 8. septembrom 2003, bol vrátený odvolaciemu súdu na vydanie opravného uznesenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv lebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podstata argumentácie sťažovateľky je založená na odlišnom právnom posúdení zmlúv, ktoré medzi sebou uzavreli žalobca a sťažovateľka. Podľa názoru sťažovateľky treba právne závery najvyššieho súdu považovať za nesprávne. To znamená, že porušenie označených základných práv vidí sťažovateľka vlastne v tom, že najvyšší súd nerozhodol v súlade s jej predstavou, resp. s jej právnym názorom.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za porušenie označených základných práv iba skutočnosť, že sa všeobecné súdy nestotožnili vo svojich záveroch s predstavami a požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery najvyššieho súdu považovať za

arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené. Najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď interpretoval a aplikoval sporné zmluvy.

Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľky uvedenú v podanej sťažnosti treba dodať, že ústavný súd nemôže súhlasiť s tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého podstatným nedostatkom rozsudku najvyššieho súdu je skutočnosť, že sa tento nezaoberá argumentáciou sťažovateľky poukazujúcou na ustanovenie § 8 zákona o cenách, ktoré predpisuje účastníkom zmluvy povinnosť pokúsiť sa dospieť k dohode o regulovanej cene. Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu totiž vyplýva, že vzhľadom na povahu cenovej regulácie v danom prípade bola táto dostatočným podkladom pre zvýšenie ceny vo svetle toho zmluvného ujednanja, v ktorom žalobca a sťažovateľka poukazovali na právne predpisy upravujúce cenu.

Do určitej miery odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tvrdenými zbytočnými priet'ahmi zo strany najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania.

V tejto súvislosti treba predovšetkým uviesť, že podľa zistenia ústavného súdu dovolacie konanie vedené pod sp. zn. Obdo V 62/2003 začalo 8. septembra 2003, keď bol spis predložený dovolaciemu senátu, a trvalo do 1. júla 2005, keď sa expedoval písomne vyhotovený rozsudok.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno zistenú dĺžku dovolacieho konania považovať v okolnostiach daného prípadu za takú, ktorú by bolo možné považovať za porušenie označeného základného práva. I keď na prvý pohľad ide o pomerne dlhý časový interval, nemožno nemať na zreteli to, že najvyšší súd v dovolacom konaní vyslovuje zásadné a závažné právne názory, ktorými sa potom spravidla riadi následná súdna prax v analogických prípadoch. Najvyšší súd rozhodovaním v dovolacom konaní plní totiž aj úlohu usmerňovania a zjednocovania súdnej praxe, čo je veľmi významná časť jeho činnosti. Uvedené skutočnosti odôvodňujú záver o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti sťažnosti. Možno k tomu ešte navyše dodať, že v dovolacom konaní spravidla nedochádza

ku stavu neistoty ohľadom uplatňovaných práv účastníka konania v tom zmysle, ako je tomu v prvostupňovom, resp. v odvolacom konaní. Je tomu tak preto, že v čase dovolacieho konania je právna vec už ukončená právoplatným rozhodnutím, keďže dovolanie ako inštitút je mimoriadnym opravným prostriedkom smerujúcim voči právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Výnimkou by mohla byť napríklad situácia, keď dovolací súd pred rozhodnutím o dovolaní odloží vykonateľnosť právoplatného rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2005